

D ů v o d y:

Anastazie H-ová podala dne 22. ledna 1931 u okresního soudu v Opočně na Julii U-ovou obžalobu pro urážku na cti. Po provedeném hlavním přelíčení dne 3. dubna 1931 prohlásil soudce usnesení, že rozsudek bude vydán písemně. Rozsudek byl vyhotoven, aniž bylo nařízeno veřejné líčení k prohlášení rozsudku až dne 11. dubna 1931, a obžalovaná Julie U-ová byla uznána vinnou přestupkem urážky na cti podle § 488 tr. zák. a odsouzena do vězení na 48 hodin, změněného podle § 261 tr. zák. v pokutu 50 Kč, podmíněčně na 1 rok. Rozsudek byl doručen obhájci Dr. Karlu V-ovi dne 13. května 1931. Teprve dne 21. května 1931 ohlásil a provedl Dr. V. odvolání z výroku o vině a trestu. Odvolání to bylo krajským soudem v Hradci Králové v neveřejném sezení dne 3. června 1931 jako opožděné podle § 469 tr. ř. odmítnuto. Postup okresního soudu, jenž rozsudek neprohlásil při veřejném roku, nýbrž doručil jej stranám jen písemně, porušuje zákon v ustanovení §§ 231, 268 a 458 tr. ř., podle nichž jest pro každý rozsudek nezbytnou podmínkou, by byl veřejně prohlášen. Než ani rozhodnutí krajského jako odvolacího soudu v Hradci Králové, jímž bylo odvolání odsouzené odmítnuto, nevyhovuje zákonu, neboť opravný prostředek odvolání z rozsudku okresního soudu předpokládá podle §§ 458 a 463 tr. ř. rozsudek řádně prohlášený, jehož tu však vůbec nebylo, a jest proto veškeré řízení od písemného vydání rozsudku až do nařízení odvolacího roku a vydání onoho rozhodnutí zmatečné, ano lze podle § 466 tr. ř. podati odvolání jen z prohlášeného rozsudku, nikoli z rozsudku, jenž nebyl podle zákona prohlášen. Bylo proto k návrhu generální prokuratury podle §§ 33, 292 a 479 tr. ř. uznati právem, jak se stalo.

Čís. 4278.

Podle třetího odstavce čl. V. zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 8 ř. zák. z roku 1863 jsou (za dalších předpokladů tam uvedených) předmětem i veřejné obžaloby jen přečiny, nikoliv i přestupky proti bezpečnosti cti.

Přibráním koho (obecního zřizence — polního hlídače) vrchnostenskou osobou (četnickým strážmistrem) k úřednímu (služebnímu) úkonu (k četnické asistenci) nenabývá přibraný zvláštní ochrany §§ 68, 81, 312 tr. zák.

Urážkou skutkem ve smyslu § 313 tr. zák. jest jednání, směřující přímo nebo nepřímo proti nedotknutelnosti těla vrchnostenské osoby; nespadá sem plivnutí před ní na zem.

(Rozh. ze dne 23. září 1931, Zm I 703/31.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmatečné stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: 1. Rozsudkem okresního soudu v Kouřimí ze dne 13. června 1930 a) po-

kud jím byl obžalovaný František Š. uznán vinným přestupkem podle § 491 tr. zák. a čl. V. zák. ze dne 17. prosince 1862, čís. 8/1863 ř. zák. i pro projevy týkající se četnických strážmistrů Václava N-a a Vojtěcha Š-y, jakož i obecního zřizence Josefa P-a, a pokud jím byl Františku Š-ovi vyměřen trest podle § 313 odst. II tr. zák., b) pokud jím byla obžalovaná Marie Š-ová uznána vinnou přestupkem podle § 312 tr. zák., byl porušen zákon, a to pod a) v ustanovení § 495 odst. 1 tr. zák., čl. V. (třetí odstavce) zák. čís. 8/1863 ř. zák., § 2 odst. 2 tr. ř. a §§ 313, 267, 493 tr. zák., pod b) v ustanovení §§ 312 a 68 tr. zák. 2. I rozsudkem krajského soudu v Kutné Hoře jako soudu odvolacího v přestupcích ze dne 23. září 1930, pokud jím bylo odvolání obžalovaných i ohledně částí výroků o vině uvedených pod č. 1. zamítnuto jako bezdůvodné a odvolání obžalovaných ohledně výroku o trestu odmítnuto jako nepřipustné, byl porušen zákon, a to v ustanoveních uvedených pod 1 a), b), po případě i v ustanovení druhé věty prvního odstavce § 477 tr. ř. Oba rozsudky v oněch částech výroků o vině a důsledkem toho rozsudek pod 1. i ve výroku o trestech uložených oběma obžalovaným a ve výrociích s tím souvisejících, jakož i rozsudek odvolacího soudu ve výroku o odvolání obžalovaných ohledně výroku o trestu a výroku o náhradě nákladů řízení odvolacího se zrušují. Podle §§ 259 čís. 3 a 292 tr. ř. zprošťují se: a) obžalovaný František Š. z obžaloby, že dne 9. ledna 1930 v B. obecního zřizence Josefa P-a veřejně a před více lidmi, neuváděje určité skutečnosti, vinil z opovržlivých vlastností a ve veřejný posměch ho uváděl, a že se tím dopustil přestupku § 491 a čl. V. zák. čís. 8/1863 ř. zák.; b) obžalovaná Marie Š-ová z obžaloby, že dne 9. ledna 1930 v B. obecního zřizence Josefa P-a, tudíž osobu jmenovanou v § 68 tr. zák., když byl ve službě, slovem i skutkem urazila, a že tím spáchala přestupek proti veřejným zařízením a opatřením podle § 312 tr. zák.

D ů v o d y:

Dne 9. ledna 1930 dopoledne byla k příkazu okresního úřadu v Kolíně ze dne 14. prosince 1929 poskytnuta zřizencům elektrárenského svazu středolabských okresů v K. četnická asistence k provedení prací, souvisejících se zřizováním sekundární sítě v obci B., zejména k umístění střešníku na domě manželů Františka a Marie Š-ových. Při úkonu tom asistovali četničtí strážmistři Vojtěch Š. a Václav N. Strážmistr Š. přibrál si, an nebyl obecní starosta právě doma, k tomu i Josefa P-a, jenž byl jako polní hlídač okresním úřadem v Kolíně vzat do přísahy, a vykonává funkci obecního zřizence. Práce byly nerušeně montérem provedeny, ani manželé Š-ovi nebyli právě doma. Teprve když se montéři vzdálili, by napnuli dráty, přišel František Š., vystoupil na žebřík a chystal se střešník odmontovati. Strážmistr Š. vyzval Františka Š-a jménem zákona, by od svého jednání upustil, ten sice uposlechl a sestoupil se žebříku, ale pronášel urážlivé výroky proti obecnímu zastupitelstvu. Mimo jiné uvedl, že se s bezpečnostní stráží vloupali do jeho

majetku, že mu sežerou poslední skývu chleba. Když pak strážmistr Š. Františka Š-a napomenul, obořil se na něho slavy: »Co tu chcete s bajonety u mne? Dejte je dolů. Přicházíte na mne jako na vraha, — já byl dřív u žandárů; než vy a zákony znám možná lépe než vy — já si tu ostudu na svém domku nenechám ani kdyby přišlo dvacet žandárů, tak to rozbourám.« Když četnický strážmistr vysvětloval Františku Š-ovi, že se práce provádějí za četnické asistence z nařízení okresního úřadu v Kolíně, pronesl František Š. posměšně: »Okresní úřad v Kolíně může naříditi co chce, do toho mně nic není — já si z takového nařízení dělám.« Marie Š-ová vyšla tehdy před domek, obořila se na obecního zřízence P-a slovy: »Ten bejk mně sem nesmí do stavení, já nechci toho kurevníka ani vidět« a plivla před ním na zem. František Š. křičel pak na P-a: »Ano, toho bejka vyhodím, aby mně zase neznásilnil ženu.« Na základě tohoto děje uznal k návrhu zmocněnce státního zastupitelství na použití zákona okresní soud v Kouřimi rozsudkem ze dne 13. června 1930 manžely Š-ovy vinnými a to: a) Františka Š-a 1. přestupkem proti veřejným zařízením a opatřením podle § 312 tr. zák., jehož se dopustil tím, že dne 9. ledna 1930 v B. četnické strážmistry Václava N-a a Vojtěcha Š-u, když byli ve službě, tedy osoby v § 68 tr. zák. jmenované, slovem na cti urazil, 2. přestupkem proti bezpečnosti cti podle § 491 tr. zák. a čl. V. zák. čís. 8/63 ř. zák., jehož se dopustil tím, že v téže době a tamže veřejně a před více lidmi četnické strážmistry Václava N-a a Vojtěcha Š-u, když byli ve službě, neuváděje určité skutečnosti, z opovržlivých vlastností vinil; b) Marii Š-ovou přestupkem proti veřejným zařízením a opatřením podle § 312 tr. zák., jehož se dopustila tím, že dne 9. ledna 1930 v B. obecního zřízence P-a, tedy osobu v § 68 tr. zák. jmenovanou, když byl ve službě, slovem i skutkem na cti urazila; c) Františka Š-a přestupkem podle § 491 tr. zák. a čl. V. zák. čís. 8/63 ř. zák., jehož se dopustil tím, že v téže době a tamže obecního zřízence Josefa P-a a okresní úřad v Kolíně (a obecní úřad v B.), když byl P. ve službě, tedy osobu v § 68 tr. zák. jmenovanou, veřejně a před více lidmi, neuváděje určité skutečnosti, vinil z opovržlivých vlastností a ve veřejný posměch uváděl. Z rozsudku se odvolali mimo jiné oba manželé Š-ovi z výroku o vině. Po odvolacím líčení bylo rozsudkem krajského soudu v Kutné Hoře jako soudu odvolacího v přestupcích ze dne 23. září 1930 odvolání obou obžalovaných z výroku o vině zamítnuto jako bezdůvodné.

Oněmi rozsudky byl porušen zákon předem tím, že byl František Š. uznán vinným přestupkem § 491 tr. zák. a čl. V. zák. čís. 8/1863, i, pokud byli souzenými projevy dotčeni četničtí strážmistři N. a Š. a obecní zřízence P. Podle třetího odstavce čl. V. zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 8 ř. zák. na rok 1863 jsou — za dalších předpokladů tam uvedených — předmětem i veřejné obžaloby jen přečiny, nikoliv i přestupky proti bezpečnosti cti, o něž jde v souzené trestní věci, v níž nepožádali ani četničtí strážmistři Václav N. a Vojtěch Š., pokud se týče nadřízené jim zemské velitelství četnické (jeho oddělení), ani polní hlídač Josef P. jako soukromí obžalobci o potrestání manželů Š-ových, přesněji Fran-

tiška Š-a, a v níž se omezil zmocněnec státního zastupitelství při hlavním přelíčení první stolice na návrh, by bylo použito zákona, aniž uplatňoval žádost naznačeného směru, takže se pro dotčenou část odsuzujícího výroku soudu první stolice nedostávalo a nedostává — jak bylo třeba podle druhého odstavce § 2 tr. ř. — návrhu na potrestání osobami oprávněnými podle § 495 tr. zák. k soukromé obžalobě. Porušení zákona tím nastavší bylo rozsudkem odvolacího soudu poněkud odčiněno tím, že jeho důvody vyslovily, že odvolací soud shledal ve všech výrocích obžalovaného Františka Š-a proti četnickým strážmistrům jen přestupek § 312, nikoli i přestupek proti bezpečnosti cti podle § 491 tr. zák. a čl. V. zák. čís. 8/1863. Přes tuto nápravu jeví se však i nadále ve směru tom zákon porušen v ustanovení § 260 čís. 2 tr. ř.; zůstalať dotčená část výroku rozsudku první stolice zachována, an výrok rozsudku odvolacího soudu vyslovil v odstavci I., že se odvolání obou obžalovaných z viny jako bezdůvodné zamítá, místo by vyslovil, že se v tomto směru odvolání obžalovaného Františka Š-a vyhovuje a zrušuje se rozsudek první stolice, pokud uznal odvolatele vinným přestupkem § 491 tr. zák. a čl. V. zák. čís. 8/1863 i pro výroky proti četnickým strážmistrům Š-ovi a N-ovi (zprostit z této části obžaloby nebylo lze, ano šlo o týž skutek jako v zachovaném výroku o přestupku § 312 tr. zák.). V další části, pokud se odsouzení Františka Š-a pro přestupek § 491 tr. zák. a čl. V. cit. zák. vztahovalo k urážkám spáchaným na polním hlídači P-ovi, nebyla vůbec zjednána náprava ani odvolacím soudem, nanejvýš tím, že jeho rozhodovací důvody uvádějí jako předměty přestupku proti bezpečnosti cti, spáchaného Františkem Š-em, jen obecní úřad v B. a okresní úřad v Kolíně, nevyslovující se vůbec o urážce spáchané Š-em na P-ovi. Rozsudky se nevypořádaly ani s názorem obžaloby, že i urážka P-a Františkem Š-em zakládá přestupek § 312 tr. zák.; než opomenutí to nezpůsobuje podstatnou vadu rozsudků, an — jak dole dovedeno — P. nebyl v době urážky účasten zvláštní ochrany § 68 (312) tr. zák. Správnému použití zákona přičí se dále, že rozsudek odvolacího soudu zamítl — ač uvedl v důvodech, že se obžalovaný František Š. odsuzuje k trestu podle § 493 a nikoliv podle § 313 tr. zák. — odvolání obžalovaného Františka Š-a z výroku o trestu jako nepřipustné, neuvědomiv si patrně, že každá změna výroku o vině nebo změna trestní sazby, již použito, nutí k novému vyměření trestu, a že § 493 tr. zák. stanoví trest (jednoduchého) vězení, kdežto rozsudek první stolice uložil Š-ovi — použiv trestní sazby 2. odst. § 313 tr. zák., ačkoliv není zjištěn žádný z následků urážky tamtéž uvedených — trest tuhého vězení.

Výrok rozsudku okresního soudu, jímž byla Marie Š-ová uznána vinnou přestupkem § 312 tr. zák., je zřejmě nesprávný, pokud dává obžalované za vinu i urážku skutkem; není ani rozsudkem zjištěno, ani spisy napovězeno jednání obžalované, které by bylo lze podřaditi pod pojem urážky skutkem, t. j. jednání, které směřovalo přímo nebo nepřímou proti nedotknutelnosti těla oné vrchnostenské osoby; takovým jednáním není, že Marie Š-ová plivla před P-em na zem. Ano pak není rozsudkem ani zjištěno, že souzená urážka měla některý z následků uve-

dených v druhém odst. § 313 tr. zák., stala se rozsudkem okresního soudu obžalované Marii Š-ové zřejmě křivda i tím, že jí byl vyměřen trest podle druhého odstavce § 313 tr. zák. tuhým vězením. Ani v tom ani v onom směru nebyla zjednána náprava odvolacím soudem, jehož rozsudek naopak zamítl i odvolání Marie Š-ové z výroku o vině jako bezdůvodné a z výroku o trestu jako nepřípustné. Než výrok o vině Marie Š-ové jest pochyben i, pokud se jí přičítá za přestupek § 312 tr. zák. slovně urážka obecního zřízence P-a. Rozsudky je zjištěno, že P. je jako polní hlídač okresním úřadem vzat do přísahy a vykonává (zřejmě jako polní hlídač) funkci obecního zřízence. Netřeba se šířiti o tom, že asistence četníkům uvnitř osady při určitém příběhu —, by nedošlo k porušení veřejného klidu a pořádku, ne-li k horším výtržnostem — není výkonem služby polního hlídače. Že byla P-ovi jako obecnímu zřízenci přikázána i jiná působnost než ochrana polí a polních plodin, najmě služba bezpečnostní, nebo že mu asistence, o kterou jde, byla uložena zvláštním příkazem obecního úřadu (obecního starosty), není rozsudky zjištěno a není ani spisy napovězeno. Věta rozhodovacích důvodů první stolice, že Josef P. byl jako obecní zřízenec (rovněž) ve službě, a poukaz rozsudku odvolacího soudu k tomu, že Josef P. byl uražen u výkonu služby, mohou tudíž hleděti jen ke zjištění, že si strážmistr Š. přibral k tomu i obecního zřízence P-a, an obecní starosta nebyl právě doma. Odvoditi z takového přibrání vrchnostenskou osobou k úřednímu (služebnímu) úkonu jeho zvláštní ochranu §§ 68, 81, 312 tr. zák. i pro osobu přibranou, je sice v souladě s dřívější judikaturou býv. zrušovacího soudu vídeňského, že ochrana ta přísluší i pomocníkům, přibraným k úřednímu úkonu (viz obzvláště rozhodnutí čís. 769, 2220 víd. úř. sb.), nedbá však toho, že § 68 mluví jen o zmocněncích a vyslancích státního neb obecního úřadu, nikoliv i o zmocněncích a vyslancích vrchnostenských osob, jež nelze stavěti na roveň oněm úřadům (srov. k tomu rozhodnutí čís. 4076 víd. úř. sb., čís. 122 a 1982 sb. n. s.). Proto bylo zmáteční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona podle §§ 33 a 292 tr. ř. vyhověno a uznáno právem, jak se stalo.

Čís. 4279.

Vysloviti, že odsouzený může býti držán v robotárně, lze jen, odbyl-li si dvakráte trest za některý z přestupků v zákoně uvedených před spácháním souzeného skutku.

(Rozh. ze dne 23. září 1931, Zm II 235/31.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmáteční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Rozsudkem okresního soudu v Ivančicích ze dne 10. září 1930, pokud jím bylo vysloveno, že odsouzený smí býti držán v robotárně, porušen byl zákon v ustanovení § 7 odst. 2 písm. a) zákona o tulácích ze dne